

KASZNÁR ATTILA

A magyarországi kínai bevándorlás és annak nemzetiségi jogi aspektusai

Sajnálatos módon, a Kínai Népköztársaságra még mindig sokan úgy tekintenek, mint egy furcsa egzotikumra, holott a távol-keleti állam mára már számtalan vonatkozásban bebizonyította, hogy korántsem az az ország, amely az előítéletes nyugati gondolkodásban él.

A XXI. század második évtizedében egyértelművé vált, hogy a Kínai Népköztársaság, túlnöve korábbi regionális hatalmi pozícióján, a világpolitika egyik legbefolyásosabb, generális érdekérvényesítő képességű nagyhatalmává nőtte ki magát. Az ázsiai állam geostratégiai szerepéből adódóan gyakorlatilag lehetetlen olyan gazdasági, illetve államigazgatási szektort említeni, amelyben a lényegi döntések meghozatala előtt ne játszanának kiütetett szerepet a Kínával, valamint a kínaiakkal összefüggő elemzések.

A közelmúltban meghirdetett keleti nyitás stratégiájának kiemelt célpontja a Kínai Népköztársaság. A magyar politikai vezetés szándéka volt, hogy a magyar–kínai kapcsolatokat a jövőben minden korábbinál magasabb szintre helyezve, jelentős gazdasági, valamint politikai előnyökhöz juttassa hazánkat. A kapcsolatok fejlesztése érdekében az utóbbi években kézzelfogható volt a magyar törekvés a magyar–kínai kapcsolatok élénkítésére. Ennek ellenére azonban – számos objektív, és talán még ennél is több szubjektív okra visszavezethetően – a két ország kapcsolata a folyamatos, jelentős élénkülés ellenére, még messze elmarad a lehetségestől.

A jobbításra irányuló szándék azonban egyértelmű, és a prognosztizálható gazdasági és politikai folyamatok előrevetítik azt is, hogy hazánkban mindinkább növekedni fog a kínai kapcsolatok szerepe.

Mind gyakrabban érkeznek Magyarországra kínai gazdasági, kulturális, illetve politikai delegációk, és élénkülés tapasztalható a magyar szakemberek Kínába látogatása kapcsán is. A Nyugaton tapasztalható „Kína-mánia”, ha lassan is, de Magyarországra is begyűrűzött. Mind gyakrabban találkozhatunk kínai – leggyakrabban könnyen fogyasztható – témájú könyvekkel, amelyek egy-egy sajátos aspektusból ábrázolják a keleti országot. Egyre-másra zajlanak itthon a Kínával kapcsolatos országos konferenciák, ezeknek

szinte kizárólagos témája a magyar–kínai gazdasági kapcsolatok valamilyen „újszerű” megközelítése.

Amiről azonban egyáltalán nem vagy csak csekély szinten esik szó, az nem más, mint a Magyarországon élő kínai bevándorló közösség. Annak elenére, hogy az elmúlt bő húsz évben a gyakorlatilag kisvárosnyi népességet kitevő ázsiai bevándorló a magyar lakosság mindennapjainak részévé vált, minimális az érdeklődés a magyarországi kínaiak iránt. Rendkívül csekély a Magyarországon élő kínaiakkal kapcsolatban rendelkezésre álló magyar nyelvű szakirodalom. *„A magyarországi kínai közösséggel kapcsolatos kutatások megközelítőleg húsz éves múltra tekinthetnek vissza. Ez alatt az idő alatt több-kevesebb sikerrel zajlottak az ázsiai országból érkezett migránsokkal összefüggő társadalomtudományi feldolgozómunkák. Elsősorban három kutató nevét kell megemlíteni, akiknek ez irányú munkásságát nem lehet figyelmen kívül hagyni. Nyíri Pál, Mészáros Klára és Polonyi Péter a téma legavatottabb hazai szakértőinek számítanak. Azonban közülük a kérdéskörben folyamatos és aprólékos feldolgozómunkát csak Nyíri Pál végzett, Mészáros és Polonyi az évek folyamán szép lassan háttérbe szorította ez irányú tudományos tevékenységét. Amely érthetőnek is tekinthető, főképpen ha a hazai szakkutató intézetek, szakmai folyóiratok, valamint tudományos műhelyek – tegyük hozzá érthetetlen – téma iránti meglehetősen mérsékelt érdeklődését tekintjük.”*¹

Mint az idézetből is kitűnik, a magyarországi kínai közösségekkel, illetve a kínai kultúrával, társadalomszerveződéssel kapcsolatos kutatások mind a mai napig meglehetősen szűk spektrumban mozognak. Ezek elemzése alapján egyértelműen látszik, hogy Magyarországon továbbra sincs meg a kellő érdeklődés az iránt, hogy az országban élő jelentős számú kínai bevándorlóval kapcsolatosan céltudatos kutatómunkák folyjanak. Holott egyre kevésbé tagadható, hogy szükséges volna a kérdéskörrel behatóan foglalkozni. Úgy tűnik, mintha a magyar tudományos élet kicsit mostohagyermekként kezelné ezt a témát, amelynek fontossága azonban számos gazdaság- és biztonságpolitikai, menekült- és oktatásügyi, egészségügyi, rendvédelmi, valamint egyéb szakterületi kérdéseket vet fel. A kínai bevándorlás világméretű fontosságát szemlélteti, hogy egyes szakértői állásfoglalások szerint *„a kínaiak mobilitása korunk egyik legjelentősebb migrációs jelensége a befogadó országok ma-*

¹ Kasznár Attila: Kínai közösség Magyarországon. In: Erdős Zoltán – Pálfy Eszter – Zárdai István Zoltán (szerk.): Törésvonalak. Pécsi Tudományegyetem Bölcsészettudományi Kar Kerényi Károly Szakkollégium–Lengyel Ifjúsági Egyesület, Pécs, 2011, 441. o.
<http://www.unipo.sk/public/media/15062/69714652-Toresvonalak-konferenciakotet.pdf>

*gas száma miatt, mivel 34 millió tengerentúli kínai (Chinese overseas), ahogyan a hazájukból elvándoroltakat nevezik, él a világ 130 országában*².

Jelen tanulmány fő célja, hogy a Magyarországra irányuló kínai bevándorlás rövid történeti sajátosságainak, illetve ennek kulturális vonatkozásainak bemutatásán túlmenően, olyan előre mutató, innovatív javaslatokat tegyen, amelyek nyomán egyrészt sikeresebb lehet a Magyarországon élő kínai nemzetiségű bevándorlók társadalmi integrációja, másrészt, ezzel összefüggésben sikeresebbé tehető a magyar–kínai gazdasági, kulturális és politikai kooperáció, amelynek révén hazánk jelentős nemzetgazdasági és egyben geostratégiai előnyökre tehet szert.

A magyarországi kínai közösség kialakulása és sajátosságai

A magyarországi kínai betelepülés gyakorlatilag párhuzamosan zajlott a rendszerváltozás eseményeivel. A szocialista államberendezkedés és a Szovjetunió összeomlása magával hozta a korábbi gazdasági szerkezetek ellehetetlenülését, az ipar és a piaci keretek válságát. Noha a hiánygazdaság megszűnt, és megjelentek a Nyugatról származó, csábító, jó nevű fogyasztási cikkek, a növekvő munkanélküliség és az infláció következtében nagy részük a társadalom jelentős rétegének megfizethetetlen volt.

Az 1990-es évek elején Kelet-Közép-Európában kialakuló gazdasági recesszió nyomán megnőtt a munkanélküliség, azok pedig, akik nem vesztették el a munkahelyüket, azzal szembesültek, hogy a fizetésük emelkedése nem követi az árucikkek árának növekedését. Az életszínvonal gyors zuhanása, és a kiugró infláció hatásaként elszabadult árak következtében jelentősen csökkent a kereslet a márkásabb termékek iránt.

Az előbbiekből adódóan kialakult az igény a gyengébb minőségű, így jóval olcsóbb termékek iránt, amelyekből viszont hiány keletkezett a piacon, hiszen a válság első körében éppen az olcsó áruk forgalmazásával foglalkozó kereskedelmi egységek mentek tönkre.

A hazánkban és a környező országokban zajló folyamatokkal nagyjából egy időben érte el a térséget az 1986-os kínai útlevél-liberalizáció hatására meginduló utazó kereskedők első hulláma. A Távol-Keletről érkező, vállal-

² Irimiás Anna: Az új kínai migráció – a Budapesten élő kínai közösség. Statisztikai Szemle, 2009/7–8., 829. o.

kozó szellemű bevándorlók gyorsan felismerték, hogy a hazájukban olcsón beszerzett, ennek következtében kedvező áron – mégis nagy haszonnal – továbbadható ruházati és egyéb textilipari termékek iránt kiugró kereslet mutatkozik a volt szovjet blokk államaiban. Az anyagi haszonszerzés új módjának tudatosulása vezetett oda, hogy mind nagyobb számban jelentek meg hazánkban azok a kínai nemzetiségű ingázók, akik gyakorlatilag hivatásszerűen kezdtek el foglalkozni a keresett termékek beszállításával. „Egy 1990-ben Magyarországra érkezett kínai elmondása szerint akkoriban nem volt olyan áru, amit ne lehetett volna eladni. Nem voltak gazdasági megszorítások, és a könnyűipari termékek piaca is meghódításra várt.”³ A lehetőséget felismerve a Magyarországra beutazó kínaiak jelentős része azonban nemcsak rövid ideig akart hazánkban tartózkodni, hanem a jobb élet reményében, hosszabb-rövidebb időre meg is akart itt telepedni, vagyis a tudományos terminológia alapján is bevándorlónak tekinthetők voltak.⁴ Mindazonáltal annak a tényét sem szabad figyelmen kívül hagyni, hogy a kínai állampolgárok kivándorlását erősen támogatta a pekingi kormányzat, amely gyakorlatilag a *Matura Tamás* által is kifejtett⁵ későbbi közép-európai gazdasági expanzió kezdőlépésének volt tekinthető.

A keleti blokk tagállamai közül a kínaiak Magyarország iránt mutatták a legnagyobb érdeklődést, ennek természetesen jelentős hajtóereje volt az, hogy „Magyarország volt az egyetlen európai ország, ahová vízum nélkül utazhattak a kínai állampolgárok. Ebben az időszakban sok kínai érkezett Magyarországra Pekingből, Északkelet-Kínából, Wenzhouból, Fujianból, Henanból és más kínai területekről.”⁶ A Magyarország iránti kínai érdeklődést jól szemlélteti, hogy a hazánkba „belépő kínai állampolgárok száma a nyolcvanas évek közepén regisztrált szinte zérusról 1990-ben 11 621-re, 1991-ben pedig 27 330-ra ugrott”⁷. Tényleges számuk azonban minden valószínűség szerint messze túlszárnyalta az idézett felmérés által mutatott számot, és a kutatók „általában negyvenezer felettire becsülik ennek az időszaknak a kínai csúcslétszámát Magyarországon; az itt megfordultak száma még

3 <http://hungarian.cri.cn/381/2011/04/21/2s134278.htm>

4 Hautzinger Zoltán – Hegedüs Judit – Klenner Zoltán: A migráció elmélete. Nemzeti Közszerzői Egyetem, Budapest, 2014, 88. o.

5 Matura, Tamás: China's Economic Expansion into Central Europe. In: Matura, Tamás (ed.): Asian Studies – 2013. Magyar Külügyi Intézet, Budapest, 2013, pp. 138–151.

6 <http://hungarian.cri.cn/381/2011/04/21/2s134278.htm>

7 Nyíri Pál: Új ázsiai migráció Kelet-Európába: a magyarországi kínaiak. In: Kovács Nóra – Szarka László (szerk.): Tér és terep. Tanulmányok az etnicitás és az identitás kérdésköréből III. Akadémiai Kiadó, Budapest, 2003, 163. o.

*magasabb lehetett*⁸. A Magyarországra érkező kínaiak jelentős része pedig rövid itt-tartózkodás után a nyugat-európai államok valamelyikébe távozott.

A vázolt folyamatok nyomán – az országot időközben elhagyók ellenére is – egy kisvárosnyi kínai bevándorló telepedett le Magyarországon. Lassan felnőnek az első generáció itt született gyermekei. Megállapítható, hogy az integrációjuk látszólag sikeresen zajlott, a közösség nem okoz jelentős társadalmi feszültséget. Mindemellett nem szabad figyelmen kívül hagyni annak a tényét, hogy a kínai az egyik leginkább a saját szokásaihoz, életmódjához ragaszkodó nemzet, ebből adódóan a többségi társadalommal konfliktuskerülő ugyan, azonban korántsem tekintendő integrálódó közösségnek.

A magyarok és a kínaiak közötti konfrontációk ritkák, gyakorlatilag nem is beszélhetünk kínai bevándorlók ellen végrehajtott etnikai alapú támadásokról. Az ok egyszerű, és elsősorban a kulturális különbségben keresendő. Elmondható, hogy a két nép kultúrája, hagyományai és szokásai nagyon messze esnek egymástól, amelynek következtében a cselekedeteik során egymástól független közegben mozognak, gyakorlatilag egymásra kulturálisan minimálisan hatva élnek mindennapjaikat. Ennek folytán kizárt *„az új világ elfogadásához, az ottani többségi kultúra pozitív elfogadásához, egyenrangúságának elismeréséhez elengedhetetlen tolerancia és együttműködési szándék*⁹ hiánya.

A magyarok mindennapjaiba beszivárgó kínai kulturális dimenzióknak tekinthető az ember és a természet harmóniáját hangsúlyozó fengsuj. Hasonlóan megemlíthető a kínai mozgáskultúra, vagyis az ázsiai harcművészetek némely irányzatainak terjedése. Továbbá idesorolható a mind nagyobb teret hódító, taoista alapú, tradicionális kínai orvoslás is.

A legjelentősebb a Kínai Népköztársaságot és a kínai kultúrát népszerűsítő, globális szervezetnek a Konfuciusz-Intézetek hálózata tekinthető, amelyekből jelenleg négy működik hazánkban, különböző felsőoktatási egységek mellé telepítve.¹⁰ Magyarországon számos további kínai–magyar gazdasági, kulturaközi, érdekvédelmi, illetve egyéb intézmény működik.

Mint látható, a kínai közösség látszólag gond nélkül éli a mindennapjait Magyarországon, ugyanakkor nem szabad elfelejteni, hogy *„a kínai mig-*

8 Polonyi Péter: A magyarországi kínai kolónia problémáiról. In: Inotai András – Juhász Ottó (szerk.): Kína: Realitás és esély. MTA Világgazdasági Kutatóintézet, Budapest, 2008, 328–346. o.

9 Bács Zoltán György: A radikalizáció és a terrorizmus kapcsolata, egyes formái, gondolatok a megelőzés lehetséges perspektíváiról. Nemzetbiztonsági Szemle, 2017/1. 6. o.

10 Eötvös Loránd Tudományegyetem, Szegedi Tudományegyetem, Miskolci Egyetem és Pécsi Tudományegyetem.

ránközösségek túlnyomó részt a saját – bölcséleti filozófiai-vallási – szabályaik szerint élnek, amely többek között nagymértékben megnehezíti a velük kapcsolatos idegenrendészeti, társadalombiztosítási, rendvédelmi és adóhatósági fellépés sikerét”¹¹.

A kínai közösséggel kapcsolatos nemzetiségi anomáliák

Jelen tanulmánynak nem célja, hogy jogelméleti vitákban pró vagy kontra állást foglaljon, mindössze néhány alapvető jogszabályi jellegzetességre – esetleg hiányosságra – kívánja felhívni a figyelmet.

A nemzetiségek jogairól szóló 2011. évi CLXXIX. törvény 1. § (1) bekezdésében foglalt megfogalmazás szerint jelenleg Magyarországon „*nemzetiség minden olyan – Magyarország területén legalább egy évszázada honos – népcsoport, amely az állam lakossága körében számszerű kisebbségben van, a lakosság többi részétől saját nyelve, kultúrája és hagyományai különböztetik meg, egyben olyan összetartozás-tudatról tesz bizonyosságot, amely mind-ezek megőrzésére, történelmileg kialakult közösségeik érdekeinek kifejezésére és védelmére irányul*”¹². A jogszabály megfogalmazása alapján a kisebbség száma nem, csak a történelmi távlat, valamint a kulturális önazonosság határozza meg, hogy egy adott népcsoport nemzetiségnek minősül-e, vagy sem.

Ugyane törvény 1. melléklete alapján az iménti kritériumoknak jelenleg tizenhárom kisebbség felel meg Magyarországon, „*nemzetiségnek minősül: a bolgár, a görög, a horvát, a lengyel, a német, az örmény, a roma, a román, a ruszin, a szerb, a szlovák, a szlovén és az ukrán*”¹³.

A nemzetiségi léthez természetesen hozzátartozik az is, hogy az adott népcsoportok „*a magyar politikai közösség részei, államalkotó tényezők*”¹⁴, ezáltal pedig természetesen a nemzetiségek minden egyes tagja egyben Magyarország állampolgára is. A jelen tanulmány által érintett problémakör szempontjából kiemelt jelentőségűnek tekinthetők a 3. szakaszban foglaltak, amelyek szerint: „*minden nemzetiség jogosult arra, hogy nemzetiségi közösségként létezzen és fennmaradjon*”¹⁵.

11 Kasznár Attila: Vallás és kormányzat Kínában. Bíbor Kiadó, Miskolc, 2016, 176. o.

12 http://net.jogtar.hu/jr/gen/hjegy_doc.cgi?docid=A1100179.TV

13 Uo.

14 Uo.

15 Uo.

Megállapítható, hogy az idézett törvényi tényállások közül egy sem vonatkoztatható a Magyarországon tartózkodó kínai bevándorlókra. Vagyis, a nagyszámú, magyarországi kínai bevándorló közösségként kezelésének feltételei nem vagy csak részben megoldottak.

A probléma alapvető oka, hogy a magyarországi kínaiak túlnyomó többsége – egy kisszámú, szűk réteget leszámítva – nem magyar állampolgár, ebből adódóan pedig nemzetiségi közösségként kezelésük is nehezen – a jogszabályi kereteket betartva, gyakorlatilag sehogy sem – kivitelezhető, mind a jogalkotó, mind pedig a jogalkalmazó és a rendvédelmi szervezetek tekintetében. A Magyarországra érkezett kínaiak állampolgárság iránti csekély érdeklődését magyarázza, hogy a pekingi vezetés által „1980 szeptemberében jóváhagyott Állampolgársági Törvény azonban megszüntette a kettős állampolgárság intézményét. A külföldön korábban megtelepedett, kettős állampolgársági státusban lévőkötől automatikusan megvonták a kínai állampolgárságot”¹⁶. A kínai bevándorlóknak pedig egyáltalán nem érdekük, hogy elveszítsék az állampolgárságukat. A ragaszkodás számos oldalról indokolható, ezek közül ki kell emelni a hagyományos – konfuciánus – kínai társadalom sajátosságait¹⁷, amelyek feltárása külön tanulmány/tanulmányok témája lehet. Egy a társadalmi-filozófiai magyarázatnál jóval könnyebben kezelhető magyarázattal szolgál korábban idézett tanulmányában *Kuo Hsziao Csing* (Guo Xiaojing). Szerinte a kínai bevándorlók nem kívánnak magyar állampolgárságot szerezni, ennek „oka azonban nem abban rejlik, hogy nem szeretnék Magyarországot, vagy hogy elutasítanak az európai életvitelt, értékeket [...] a kínai gazdasági fellendülés egy olyan speciális helyzetet teremt, hogy a józan ész azt diktálja: nem szabad kapukat bezárni, nem szabad felégetni az intézményes hidakat a világ legdinamikusabban fejlődő országa felé. A globalizáció fokozódása pedig megteremti a lokalitástól független társadalmi mobilitás lehetőségét. A kínai migránsok társadalmi mobilitási stratégiái a globális térben értelmezendők, és a lehetőségek állnak a középpontban. Márpedig a magyar állampolgárság kifejezetten korlátozó keretnek számít a földrajzi helytől független lehetőségek terepén.”¹⁸ A magyarországi kínai bevándorlók magyar állampolgárság iránti passzivitása többé-kevésbé valószínűsíthetően a felsorolt tényezők komplex elegyből adódhat.

16 Guo Xiaojing: Kínaiak és a magyar állampolgárság. In: Kováts András (szerk.): *Magyarrá válni*. MTA Kisebbségkutató Intézet, Budapest, 2011, 182–183. o.

17 A konfuciánus kínai társadalom alapja – ellentétben az európai társadalmi modell énközpontúságával – a család és az ősök tisztelete, ebből adódóan ha egy kínai elveszti az állampolgárságát, akkor gyakorlatilag a kultúráját, a vallását és az őseit is elveszti.

18 Guo Xiaojing: i. m. 188–189. o.

A törvényi szabályozás tekintetében természetesen az sem változtatna jelentősen a tényeken, ha a magyarországi kínai bevándorlóközösség tagjai sorra folyamodnának magyar állampolgárságért, és tegyék föl, azt meg is kapnák. A jogszabályi kitételek alapján azonban még így sem volna lehetséges a nemzetiségként való kezelésük¹⁹, és nem élvezhetnék az ebből a szerzett státusból eredő előnyöket sem.

A tanulmány egyik vezérfonalaként jelezni kívánt jogszabályi anomália itt érhető tetten. Az 1989 óta Magyarországra érkező kínai bevándorlók jelentős része ilyen vagy olyan státusban, sokszor jogalap nélkül életvitelszerűen jelenleg is hazánkban tartózkodik. A Magyarországon élő kínaiak számával kapcsolatosan megbízható adat továbbra sem áll rendelkezésre. A korábban már jelzett, húszeszet meghaladó szám mára kicsit túlzónak tűnik. A másik végletet a 2011-ben végzett népszámlálási adatok adják, amelyek szerint 6770 kínai származású ember él hazánkban.²⁰ Itt megjegyzendő, hogy a népszámlálási adatok, a népszámlálási, valamint a bevándorlóközösségre vonatkozó sajtóösszegek miatt, ebben a speciális esetben jelentős torzulásra adnak lehetőséget.

Irimiás Anna, a már idézett tanulmányában úgy fogalmaz, hogy „*a Magyarországon élő kínai közösséget megfigyelve megállapíthatjuk, hogy az ország népességének alacsony százalékát teszik ki a kínai bevándorlók. A hivatalos adatok szerint csak alig tízezer kínai él hazánkban, ugyanakkor feltételezhetjük, hogy számuk ezt jelentős mértékben meghaladja.*”²¹ Mint látható, a legfrissebb hivatalos adatok jócskán el is maradnak a szerző által jelzettől, holott kimondva-kimondatlanul, de minden a szakterületen jártas személy tudja, hogy a magyarországi kínai bevándorlóközösség tényleges létszáma ezeket az adatokat messze túlszárnyalja. A tanulmány elkészítéséhez rendelkezésre álló kutatási lehetőségek mellett felelőtlenség lenne a pontos szám meghatározására vállalkozni, mindamelllett, ha a közösség jelenlegi létszámát húszeszes becsült értékben adjuk meg, akkor nagy valószínűséggel a tényleges számhoz közelítő adatot kaphatunk.

Az előzőek alapján elmondható, hogy a XXI. század elején, Magyarországon húszeszer ember él gyakorlatilag a közösségi jogok minimális szintű megléte nélkül.

¹⁹ „*Legalább egy évszázada honos.*”

²⁰ http://www.ksh.hu/nepszamlalas/tablak_demografia

²¹ Irimiás Anna: i. m. 829. o.

Összegzés és javaslatok

A Magyarországon, az 1989 utáni időszakban megjelenő kínai bevándorlóközösség számos államigazgatási, jogszabályi, szociálpolitikai anomáliát, valamint számtalan lehetőséget hozott a felszínre. Íme, néhány, a kínai közösséggel összefüggő és megoldásra váró probléma, valamint a rájuk adandó lehetséges – a remények szerint célravezető – válasz, valamint a bevándorlókkal összefüggő nemzetgazdasági és társadalmi szinten megjelenő előnyök közül.

Az előzőkben leírtak alapján kijelenthető, hogy a kínai bevándorló tömeg megjelenése és nagyszámú letelepedése rávilágított arra a jogszabályi hézagra, hogy a nemzetiségnek nem minősülő, azonban a nemzetiség számos jegyét magán hordozó bevándorló csoport magyarországi megjelenésével, és a nemzeti közösségbe történő beillesztésével a magyar törvényi szabályozás a jelenlegi keretek között nem tud mit kezdeni.

A kérdéskör azonban rendkívüli jelentőséggel bírhat (táblázat), hiszen ha elfogadjuk, hogy megközelítőleg húszszerre tehető a kínai nemzetiségűek száma hazánkban, akkor a hatodik legnagyobb magyarországi kisebbségnek tekinthető.

A probléma komplex, hiszen számos kínai bevándorló évtizedek óta, életvitelszerűen él Magyarországon, de nincs magyar állampolgárságuk, és a legtöbbjük nem is szándékozik ilyet szerezni. Az a tény azonban, hogy egy húsz-

A magyarországi kisebbségek lélekszámára vonatkozó adatok

bolgár	6 272
cigány (romani, beás)	315 583
görög	4 642
horvát	26 774
lengyel	7 001
német	185 696
örmény	3 571
román	35 641
ruszin	3 882
szerb	10 038
szlovák	35 208
szlovén	2 820
ukrán	7 396
hazai nemzetiségek együtt	644 524

Forrás: http://www.ksh.hu/nepszamlalas/tablak_demografia
2017. július 1.

ezerre tehető homogén kulturális egységet alkotó közösség egységes képviselője nem megoldott, jelentős aggodalomra adhat okot.

Kiemelt szakintézményi feladat lehet a közeljövőben egy olyan jogszabálytervezet előkészítése, amely rendezné a kínai bevándorlók közösségi jogait. A jogszabály ezzel egyben elé menne a XXI. századi, új típusú biztonsági kockázatok jelentette feladatoknak is.

Amint az a 1035/2012. (II. 21.) kormányhatározat keretében elfogadott Magyarország Nemzeti Biztonsági Stratégiájában is szerepel: *„A migrációt természetes, ugyanakkor összetett jelenségként kezeljük, amely gazdasági és demográfiai előnyöket, valamint köz- és nemzetbiztonsági kockázatokat egyaránt magában rejt. Magyarország határainak egy része a belátható jövőben is az EU vagy a schengeni térség külső határa marad, ami együtt jár az uniós határszakasz igazgatásának felelősségével és feladataival. Az illegális migráció Magyarországot jelenleg elsősorban tranzitországgként érinti, azonban hosszabb távon nem zárható ki, hogy az illegális migrációban érintettek nagyobb része célországként tekintsen hazánkra. Az illegális migráció megjelenésével együtt járó biztonsági kockázatok kezelése az uniós tagságból fakadó kötelezettségek teljesítése mellett nemzeti érdek is, ezért az ebből fakadó biztonsági kérdéseket nemzetközi együttműködés keretében kezeljük.”*²²

A jogszabály alapján a menekültkérdés, és elsősorban az illegális bevándorlás jelentette biztonsági teendőket kiemelt nemzeti feladatnak számítanak. A XXI. század első évtizedében világosan megmutatkozott, hogy a menekültkérdés és a hozzá kapcsolódó, rendkívül széles problémakör az egyik legjelentősebb, világméretű gazdasági, kulturális, valamint biztonsági kockázatot jelentő konfliktusforrássá vált.

A magyarországi kínai közösség képviselőjét rendező jogszabály megtehetővé tenné annak a lehetőségét is, hogy ha valamilyen regionális konfliktus hatására hazánk nagyobb számú, azonos etnikumú bevándorlók célországává válna, akkor az ebből adódó problémákra már előzetesen felkészülten tekintessünk.

Célszerű a kormányzati lehetőségek keretében hatni a magyarországi kínai közösség képviselőjének alakulására is. Korábban gyakori gond volt, hogy egyes önjelölt személyek a kínai közösség nevében intézményi kapcsolattartásra törekedtek. Az ilyen tárgyalások keretében kötött megállapodások azonban Magyarország számára nem hoztak hasznot, sőt számos esetben

²² Magyarország Nemzeti Biztonság Stratégiája.

http://www.kormany.hu/download/f/49/70000/1035_2012_korm_határozat.pdf

nemcsak a bevándorlóközösséggel összefüggő kapcsolattartást nehezítette meg, de a magyar–kínai államközi viszonyra is rányomta a bélyegét.

A magyarországi kínai bevándorlókkal tartott állami kapcsolatoknak a kínaiak részéről történő intézményesítésének elősegítése a kiemelt nemzeti projektek között kell, hogy szerepet kapjon. A megfelelő keretek közötti párbeszéd jelentős nemzetgazdasági hasznot hozhat, valamint hozzájárulhat a két ország kapcsolatának további erősödéséhez is.

A kormányzat keleti nyitás stratégiájával összhangban kiemelt szerepet kell kapnia az államigazgatási struktúrában a kínai nyelvi képzésnek.²³ A kínai bevándorlókkal történő kapcsolattartást rendkívüli módon előmozdítaná a nyelvi nehézségek ilyen szintű kiküszöbölése. A jelenleg kiemelt állami munkavállalói célrétegnek tekinthető Y generáció²⁴ – a nemzetbiztonsági szolgálatok esetében például „a felvételi eljárásra jelentkezők döntő többsége a 20-35 éves korosztályból kerül ki”²⁵ – különösképpen alkalmas lehet a képzésekre, hiszen már az élete része a folyamatos tanulás.

A szakfeladatokat ellátó intézmények munkatársainak kínai nyelvi képzése azzal az előnnyel is járhat, hogy megtakarítható vele a tolmácsoknak fizetett díjazás.

Az idegenrendészeti meghallgatások során számos félreértés kiszűrhetővé válna, ha a meghallgató közvetlenül tudna kommunikálni a meghallgatottal, vagy legalább képes volna bizonyos szintű kommunikációra. Az a tény sem elhanyagolható, hogy minden bizonnyal a bevándorlók is nyitottabbá válnának attól, hogy valaki beszéli a nyelvüket.

A megismerés az elfogadáshoz vezető legfontosabb lépcsők egyike. Sajnálatos módon a magyar társadalom rendkívül kirekesztő, ebből adódóan, jókora előítéllettel viszonyul a külföldiekhez. A kínai kisebbséggel összefüggésben meglévő sztereotípiák az elmúlt két évtizedben nem vagy csak részben mérséklődtek. Az előítéletesség sajnálatos módon az állami szférában is jelen van, csökkentése összehangolt kormányzati feladatokat igényel.

A kínai kultúra ma már számos forrásból megismerhető Magyarországon. A magyarországi kínai kultúrával összefüggésben létrehozott, korábban felsorolt intézmények – elsősorban a Konfuciusz-intézetek – remek alkalmat kí-

23 Jelen tanulmánynak nem közvetlen témája ugyan, azonban fontos kiemelni, hogy számos egyéb, ma még a magyar köztudatban egzotikusnak tartott nyelv oktatása válhat fontossá a közigazgatási intézmények keretében.

24 Az 1980 és 1995 között születettek.

25 Zalai Noémi: Új típusú kihívások: generációváltás a nemzetbiztonsági szolgálatoknál. Nemzetbiztonsági Szemle, 2016/1., 38–39. o.

nálnak arra, hogy megismerkedhessünk a távol-keleti ország jellegzetességeivel. Megfontolásra érdemes, hogy az adott szakigazgatási feladatokat ellátó intézmények – amelyek munkatársai kapcsolatba kerülnek kínaiakkal – képzési szerződéseket kössenek a Konfuciusz-intézetekkel, ezáltal elősegítve, hogy a munkatársak jobb kapcsolatot építhessenek ki a távol-keleti bevándorlókkal.

A magyarországi kínai bevándorlók kapcsán természetesen számos területen adódnak és adódhatnak olyan elemek, amelyek javításra szorulhatnak, illetve amelyek korrigálása jelentős nemzeti előnyökhöz juttathatja Magyarországot.

IRODALOM

- Bács Zoltán György:** A radikalizáció és a terrorizmus kapcsolata, egyes formái, gondolatok a megelőzés lehetséges perspektíváiról. *Nemzetbiztonsági Szemle*, 2017/1. 5–26. o.
- Hautzinger Zoltán – Hegedüs Judit – Klenner Zoltán:** A migráció elmélete. Nemzeti Köszolgálati Egyetem, Budapest, 2014
- Irimiás Anna:** Az új kínai migráció – a Budapesten élő kínai közösség. *Statistikai Szemle*, 2009/7–8.
- Kasznár Attila:** Kínai közösség Magyarországon. In: **Erdős Zoltán – Pálffy Eszter – Zárdai István Zoltán (szerk.):** Törésvonalak. Pécsi Tudományegyetem Bölcsészettudományi Kar Kerényi Károly Szakkollégium–Lengyel Ifjúsági Egyesület, Pécs, 2011
<http://www.unipo.sk/public/media/15062/69714652-Toresvonalak-konferenciakotet.pdf>
- Kasznár Attila:** Vallás és kormányzat Kínában. Bíbor Kiadó, Miskolc, 2016
- Matura, Tamás:** China's Economic Expansion into Central Europe. In: **Matura, Tamás (ed.):** Asian Studies – 2013. Magyar Külügyi Intézet, Budapest, 2013, pp. 138–151.
- Nyíri Pál:** Új ázsiai migráció Kelet-Európába: a magyarországi kínaiak. In: **Kováts Nóra – Szarka László (szerk.):** Tér és terep. Tanulmányok az etnicitás és az identitás kérdésköréből III. Akadémiai Kiadó, Budapest, 2003, 163. o.
- Polonyi Péter:** A magyarországi kínai kolónia problémáiról. In: **Inotai András – Juhász Ottó (szerk.):** Kína: Realitás és esély. MTA Világgazdasági Kutatóintézet, Budapest, 2008, 328–346. o.
- Xiaojing, Guo:** Kínaiak és a magyar állampolgárság. In: **Kováts András (szerk.):** Magyarra válni. MTA Kisebbségkutató Intézet, Budapest, 2011, 182–183. o.
- Zalai Noémi:** Új típusú kihívások: generációváltás a nemzetbiztonsági szolgálatoknál. *Nemzetbiztonsági Szemle*, 2016/1.